

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS RE'EH • MAAMAR 11

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים

I am my Beloved's and my Beloved
is mine, who grazes among the roses

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/reeh/11/

1 אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. הנה שושנה יש בה תליסר עלין כנגד י"ג מכילין דרחמי שבפסוק מי אל כמוך ושבפסוק אל רחום כו'

"I am my Beloved's and my Beloved is mine, who grazes among the roses." Now, a rose has thirteen leaves, corresponding to the Thirteen Attributes of Mercy (yud-gimmel mechilin derachamei) in the verse "Who is a G-d like You" and in the verse "G-d, merciful," etc.,

שמעם הוא מקור התשובה להיות נושא עון כו' והם המתגלים בר"ח [בראש חודש] אלול שאז הוא בחי' עת רצון

for from there is the source of teshuvah (return), so that [He] be "bearing iniquity," etc. And it is they that are revealed on Rosh Chodesh Elul, for then it is the level of a time of favor (eis ratzon).

כי מר"ח [מראש חודש] אלול עד אחר יוה"כ [יום הכפורים] הם מי יום שעלה משה רבעי"ה [רבינו עליו השלום] למרום לקבל לוחות האחרונות ומה ימים הראשונים ברצון כו', וז"ש [וזהו שכתוב] הרועה בשושנים אצל אני לדודי ודודי לי שהוא ר"ת [ראשי תיבות] אלול.

For from Rosh Chodesh Elul until after Yom Kippur are the forty days when Moshe our teacher, peace be upon him, went up on high to receive the latter Tablets; and "just as the first days were with favor," etc. And this is [the meaning of] what is written, "who grazes among the roses," next to "I am my Beloved's and my Beloved is mine," which [form] the initials of Elul.

2 וצריך להבין מהו ענין י"ג מדות הרחמים בחדש אלול בשלמא בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] יתכן שהם ימי סליחה ומחילה ולכך אומרים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] ויעבור הוי' כו'

Now we need to understand what the matter of the Thirteen Attributes of Mercy in the month of Elul is. Granted, in the Ten Days of Teshuvah it makes sense, since they are days of pardon and forgiveness, and that is why in the Ten Days of Teshuvah we say "And Havayah passed," etc.

והענין הוא דהנה התשובה אינה על עוונות דוקא שהרי צריך להיות כל ימיו בתשובה אלא בחי' תשובה הוא ששב מדרכו הראשון וכמ"ש [והחזירנו בתשובה שלימה לפניך כו'].

The matter is that teshuvah (return) is not for sins specifically, for one must be in teshuvah all his days; rather, the level of teshuvah is that one returns from his former way, as it is said, "And bring us back in complete teshuvah before You," etc.

וביאור הענין הנה בדברי חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] (ספ"ק [סוף פרק קמא] דקדושין) יש ב' דעות אחד אומר תלמוד גדול ואחד אומר מעשה גדול ונמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה.

And the explanation of the matter: in the words of our Sages, of blessed memory (at the end of the first chapter of Kiddushin), there are two opinions. One says study is greater, and one says action is greater; and they took a vote and concluded: study is greater, for it brings to action.

ולהבין ענין מחלקותם ובמאי קא מיפלגי יש להקדים להבין תחלה מ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא והלא כתיב מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] ולא נזכר שמים וגם ששם נאמר אני מלא וכאן כתיב כבודו.

To understand their dispute, and on what they differ, we must first preface by understanding what is written, "The heavens and the earth I fill." But is it not written, "The whole earth is full of His glory," where the heavens are not mentioned? Also, there it says "I fill," while here it is written "His glory."

אך הנה ידוע דיש ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע ופי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא בחי' הארת האלהות הנמשך בנבראים להחיותם מע"מ [מעשרה מאמרות] יהי אור כו'

But it is known that there is the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). The meaning of the light that fills all worlds is the level of the radiance of G-dliness that is drawn into the created beings to give them life, from the Ten Utterances: "Let there be light," etc.,

בדבר ה' כו' שהוא מתלבש בפנימיותם ותוך תוכם ממש שנמשך בקרבם להיות חיות להם והוא מתחלק לחלקים להיות מחיה כל חד לפום שיעורא דיליה.

"By the word of Havayah," etc. It is encloded in their inner dimension (pnimiyus) and their very innermost core, being drawn within them to be life-force for them; and it divides into portions, so as to give life to each one "according to its own measure."

3 ועד"מ בגשמיות בדצח"מ [בדומם צומח חי מדבר] שהדומם הגם שנתהוה ג"כ מע"מ [מעשרה מאמרות] ונמשך בו ג"כ חיות אלקות מאותו המאמר

By way of analogy, in physical things, among the inanimate, the vegetative, the animal and the speaking: the inanimate, although it too came into being from the Ten Utterances, and G-dly life-force is drawn into it too, from that same utterance,

כמו שנמשך חיות אלהות בצומח וחי מ"מ חיותו מצומצם זעיר וזעיר והצומח יש בו חיות יותר והחי יותר גם מן הצומח והמדבר יותר כו'

just as G-dly life-force is drawn into the vegetative and the animal, nevertheless its life-force is contracted, very slight. The vegetative has more life-force in it, the animal more even than the vegetative, and the speaking more, etc.

ולפי ערך זה גם בעולמות הרוחניים יש התחלקות מדרגות רבות ולכולם נמשך חיות משונה ונבדל מחיות הנמשך לזולתו והיינו ממדת מלי ית' שהוא הנק' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמתלבש בתוך תוך העולמות ממש

In proportion to this, in the spiritual worlds too there is a division into many levels, and to each of them is drawn a life-force that is different from, and distinct from, the life-force drawn to another. This is from the attribute of His Malchus (sovereignty), may He be blessed, which is what is called the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is enclothed in the very innermost core of the worlds.

אבל בחי' סוכ"ע הוא בחי' השפעה והארת אלקות שאינו נמשך ונתלבש בתוך העולמות בבחי' גילוי להיות מושג בהשגתם

But the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is the level of a flow and radiance of G-dliness that is not drawn down and enclothed within the worlds in a manner of revelation, so as to be grasped by their comprehension;

אלא הוא בבחי' מקיף עליהם מלמעלה וע"כ נק' סוכ"ע שסובב לכולם בשוה שאין בו התחלקות מאחר שאינו מתלבש בבחי' גילוי בהשגה שיתכן לומר שלזה הוא מאיר ומתגלה כך ולזה כך כו'.

rather, it is in the manner of an encompassing [light] (makif) over them from above. Therefore it is called the light that encompasses all worlds, for it encompasses them all equally; there is no division in it, since it is not enclothed in a manner of revelation in comprehension, such that one could say that to this one it shines and is revealed in this way and to that one in that way, etc.

4 וע"כ הוא שוה ומשוה כו' ובו הוא שנאמר את השמים ואת הארץ אני מלא דהיינו בחי' סוכ"ע דלית אתר פנוי מיניה ומ"ש

Therefore it is "equal and makes equal," etc. And it is of this that it is said, "The heavens and the earth I fill": that is, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), for "there is no place empty of Him." And what is written,

מכה"כ [מלא כל הארץ כבוד] הוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שנק' כבוד והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין כבוד אלא תורה (ועמ"ש ע"פ כי על כל כבוד חופה).

"The whole earth is full of His glory" is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is called "glory." Now, our Sages, of blessed memory, said, "There is no glory but Torah" (and see what is written on the verse "For over all the glory shall be a canopy").

והיינו משום דאורייתא מחכמה נפקת שמחכמה נמשכים ל"ב נתיבות וכמ של הנתיב והשביל שעשוי לעבור

That is because "the Torah issues from Chochmah (wisdom)," for from Chochmah are drawn the thirty-two paths. And as in the analogy of a path and a trail, which is made for passing

בו ממקום למקום כך מבחי' חכמה עילאה נמשכת ההשפעה בבחי' התחלקות להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] עד שימשך בגשמיות ממש בפרטות דיני התורה כשר ופסול כו'

along it from place to place, so from the level of the supernal Chochmah the flow is drawn in a manner of division, to be the light that fills all worlds, until it is drawn into actual physicality, in the particulars of the Torah's laws, valid and invalid, etc.,

שהם בענינים גשמיים תרומות ומעשרות כו' וכנודע אבל ע"י המצות נמשך גילוי אור מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' המקיף.

which concern physical matters, terumos and tithes, etc., as is known. But through the mitzvos there is drawn a revelation of light from the level of the light that encompasses all worlds, which is the level of the encompassing [light] (makif).

5 והענין כי הנה ידוע שהתורה נעשה מזון לנפש האלקית וכמ"ש ותורתך בתוך מעי שהוא כמו עד"מ

The matter is this: it is known that the Torah becomes food for the G-dly soul, as it is written, "And Your Torah is within my innards." This is like, by way of analogy,

המזון שנכנס בתוך תוך האדם ונעשה חיות בפנימיותו וכך ע"י התורה נמשך גילוי הארת החכמה להיות מושג בהשגה ממש ואשים דברי בפוך

food, which enters into the very innermost part of a person and becomes life-force within him. So too, through the Torah there is drawn a revelation of the radiance of Chochmah (wisdom), to be truly grasped in comprehension: "And I have put My words in your mouth."

והיינו מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמתלבש בעלמין בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ממש אכל המצות
נעשים לבושים לנפש האלקית שהוא

That is, from the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is encloded in the worlds in a truly inward manner. But the mitzvos become garments for the G-dly soul; this is

כמו עד"מ הלבוש הוא על גוף האדם מלמעלה ואינו נכנס בפנימיותו וכך ההמשכה הנמשכת ע"י
המצות הוא בבחי' מקיף מפני שהיא מבחי' סוכ"ע

like, by way of analogy, a garment, which is on a person's body from above and does not enter within him. So too, the flow drawn down through the mitzvos is in a manner of an encompassing [light] (makif), because it is from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin),

שהוא למעלה מהשגה וע"כ הלבושים יותר יקרים בטבעם מהמזון להיות שבשרשם הם יותר נעלים
[ועמ"ש מזה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין ג' בחינות מזון לבוש בית].

which is above comprehension. Therefore garments are by their nature more precious than food, since in their root they are loftier. [And see what is written about this in the discourse beginning "A psalm, a song of the dedication of the House," on the matter of three levels: food, garment, house.]

6 וז"ש [וזהו שכתוב] במצוי' [במצות] תחת אשר לא עבדת כו' מרב כל פי' רב כל הוא בחי' ג"ע [גן עדן] [עמ"ש
בד"ה ואתה תצוה] השגת אלקות.

And this is [the meaning of] what is written regarding the mitzvos: "Because you did not serve," etc., "more than an abundance of everything." The meaning is that "an abundance of everything" (rov kol) is the level of Gan Eden [see what is written in the discourse beginning "And you shall command"], the comprehension of G-dliness.

שהמצות הם יותר גבוהים שהם מבחי' מקיפים שלמעלה מג"ע [מגן עדן] שהוא השגה בבחי' פנימי' [פנימיות
/ פנימית] ומצד זה אמר האומר מעשה גדול מן התלמוד

For the mitzvos are higher, since they are from the level of encompassing [lights] (makifim), which are above Gan Eden, which is comprehension in an inward manner. It is on this account that the one who said that action is greater than study said so.

אך אעפ"כ [אף על פי כן] נמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה, והענין כי אי"א להיות התעוררות המשכת סוכ"ע ע"י המצות מעשיות

Yet even so, they took a vote and concluded: study is greater, for it brings to action. The explanation is that there cannot be an arousal of the drawing down of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) through the practical mitzvos,

שהם מדברים גשמיים ציצית מצמר צדקה בממון גשמי אם לא ע"י התורה שהיא הממוצע המחברם וכמו עד"מ באדם שהדבור הוא הממוצע המחבר ומוציא העלם המחשבה לידי גילוי כו':

which are of physical things (tzitzis of wool, charity with physical money), except through the Torah, which is the intermediary that joins them; just as, by way of analogy, in a person, speech is the intermediary that joins and brings the concealment of thought out into revelation, etc.

7 ב והנה כתיב היום לעשותם. היום דוקא שבעה"ז הוא הנק' עולם המעשה ויכולים לעשות תשובה משא"כ בעה"ב [בעולם הבא]

2. Now, it is written, "Today, to do them." Today specifically, for this world is what is called the world of action, and [in it] one can do teshuvah (return); which is not so in the World to Come:

הנה כמו שהוא כך ישאר שאין לו כח להפוך עצמו מכמו שהוא אם לא שיסירו ממנו הלבושים הצואים ע"י כף הקלע כו'

there, as he is, so he will remain, for he has no power to change himself from what he is, unless the soiled garments are removed from him by means of the hollow of the sling (kaf hakela), etc.;

אבל הוא עצמו אינו יכול והטעם הוא משום שבעה"ב [שבעולם הבא] אמרו יושבין ונהנין שהוא לפי שמשגיגים אלקות בבחי' השגה וגילוי ממש וא"כ הוא מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמתלבש בבחי' גילוי ובבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא בבחי' התחלקות כנ"ל.

but he himself cannot. The reason is that of the World to Come they said, "They sit and delight," which is because they grasp G-dliness in a manner of actual comprehension and revelation. If so, it is from the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is enclothed in a manner of revelation; and the light that fills all worlds is in a manner of division, as mentioned above.

8 וע"כ אם הוא בבחי' זו א"א לו להפך לבחי' אחרת אחרי שהם מחולקים ונבדלים זה מזה וכא"א [וכל אחד ואחד] על מקומו בא,

Therefore, if he is at this level, he cannot be transformed into another level, since they are divided and separate from one another, and each and every one comes to its own place.

אבל בעולם הזה יש בחי' הארת סוכ"ע ואע"פ [ואף על פי] שהוא בבחי' העלם שאינ' [שאינם] משיגים בו מ"מ פועל הוא כאן ולפי שהוא בחי' סוכ"ע ששוה ומשוה

But in this world there is the level of the radiance of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). And although it is in a manner of concealment, so that they do not grasp it, nevertheless it acts here. And because it is the level of the light that encompasses all worlds, which is "equal and makes equal,"

ואם צדקת מה תתן לו כו' וע"כ יכולים לעשות תשובה שאף שהוא כעת רשע גמור והוא למטה מטה יכול להתהפך להיות צ"ג [צדיק גמור / צדיקים גמורים] מצד הארת הסוכב כו'

and "If you are righteous, what do you give Him?" etc., therefore one can do teshuvah (return): though he is now a completely wicked person and is at the very lowest, he can be transformed into a completely righteous person by virtue of the radiance of the encompassing [light], etc.,

וכמ"ש במ"א באריכות ע"פ צו את בניי [בני ישראל] ואמרת אליהם את קרבני לחמי כו' ע"ש, וז"ש [וזהו שכתוב] חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא]

as is explained at length elsewhere, on the verse "Command the children of Israel and say to them: My offering, My bread," etc.; see there. And this is [the meaning of] what our Sages, of blessed memory, said: "Better is one hour of teshuvah and good deeds in this world than all the life of the World to Come."

כי חיי העוה"ב [העולם הבא] הוא רק מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהוא ע"י גבורות וצמצומים ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כו'. אבל בתורה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז הוא מבחי' סוכ"ע.

For the life of the World to Come is only from the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is through restraints (gevuros) and contractions (tzimtzumim): "with the yud the World to Come was created," etc. But in Torah and good deeds in this world it is from the level of the light that encompasses all worlds.

9 וזהו עיקר כוונת ירידת הנפש להתלבש בגוף החומרי משום שבעוה"ז יש הארת סוכ"ע אשר לזאת תוכל לברר ולהפך מרע לטוב כו'

And this is the main intent of the descent of the soul to be enclothed in the material body: because in this world there is the radiance of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), by which it can refine and transform from evil to good, etc.

ולפי ערך זה נותנים לאדם שני חייו במספר וקצבה לזה ע' [שבעים] שנה ולזה פ' כו' היינו כפי מספר מה שצריך לברר ולהפך מרע לטוב כו'

And in proportion to this, a person is given the years of his life by number and measure: to one seventy years and to another eighty, etc.; that is, according to the number of what he needs to refine and transform from evil to good, etc.,

שכל יום מברר ומהפך חלק א'. עד שבשני חייו נשלם מה שהיה צריך לברר שבשביל זה ירדה הנפש לעוה"ז:

for each day he refines and transforms one portion, until in the years of his life what he needed to refine is completed, for the sake of which the soul descended to this world.

10 ג אך אם פגם ע"י איזו חטא שהוריד והמשיך חיות לסט"א [לסטרא אחרא] שלא בירר והיפך כנ"ל כל מה שהיה צריך ע"ז הוא ענין התשובה והחזירנו בתשובה שלמה לפניך.

3. But if he caused a blemish through some sin, in that he brought down and drew life-force to the sitra achra (the other side), so that he did not refine and transform, as mentioned above, all that he needed to: for this is the matter of teshuvah (return), "And bring us back in complete teshuvah before You."

והנה הגם שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא זו משם עד שמוחלין לו, הנה הרי מ"מ אף שמוחלין לו החסרון במקומו עומד מה שלא השלים ההמשכה שהיה ממשיך כו'.

Now, although our Sages, of blessed memory, said, "He does not move from there until he is forgiven," nevertheless, even though he is forgiven, the lack remains in its place: that he did not complete the drawing down that he would have drawn, etc.

אך זהו ענין התשובה שאנו מבקשים והחזירנו בתשובה שלמה לפניך פיי לפנימיותך שהוא למעלה גם מבחי' סוכ"ע שאינו נקי סובב ומקיף אלא לגבי עלמין

But this is the matter of the teshuvah that we ask for, "And bring us back in complete teshuvah before You (lefanecha)": the meaning is, to Your inner dimension (pnimiyus), which is higher even than the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); for it is called encompassing and surrounding only in relation to the worlds,

אבל עצמותו ומהותו ית' הוא למעלה גם מזה וע"י התשובה שימשיך אור חדש ע"י גילוי עצמותו ית' ימלא כל הפגמים והחסרונות כו'

but His Essence and Being, may He be blessed, is higher even than this. And through teshuvah, by which he will draw down a new light through the revelation of His Essence, may He be blessed, he will fill all the blemishes and lacks, etc.

אך איך יכול האדם לעורר כ"כ [כל כך] למעלה בעצמותו ית' להמשיך אור חדש ממנו אך ע"י הוא מבקש והחזירנו בתשובה כו'

But how can a person arouse so high above, in His Essence, may He be blessed, to draw down a new light from Him? But for this he asks, "And bring us back in teshuvah," etc.,

השיבנו אליך כלומר אתה תערה עלינו רוח ממרום ותשפיע עלינו רחמים רבים ממקור הרחמים מבחי' י"ג מכילין מי אל כמוך נושא עון כו'

"Bring us back to You": that is to say, You will pour out upon us a spirit from on high and bestow upon us great mercy from the source of mercy, from the level of the Thirteen Attributes (yud-gimmel mechilin), "Who is a G-d like You, Who bears iniquity," etc.,

שיהיו אנחנו יכולים לעשות תשובה וזהו ענין הארת י"ג מכילין דרחמי בחדש אלול שהוא הכנה שיהיו יכולים לעשות תשובה להיות אני לדודי כו'

so that we will be able to do teshuvah. And this is the matter of the radiance of the Thirteen Attributes of Mercy in the month of Elul: it is a preparation, so that they will be able to do teshuvah, so as to be "I am my Beloved's," etc.

ואף שבכל השנה אומרים י"ג מדות הרחמים ה' ה' אל רחום כו' הם רק הרחמנות על חיי הגוף בלבד

And although throughout the year we say the Thirteen Attributes of Mercy, "Havayah, Havayah, G-d, merciful," etc., they are only the compassion for the life of the body alone;

אבל י"ג מכילין דרחמי המאירים בחדש אלול הם הרחמים על חיי הנפש לעוררה בתשובה וז"ש [וזהו שכתוב] הרועה בשושנים פ"י רועה שמפרנס את ישראל להיות יכולים לעשות תשובה הוא רועה ומפרנס אותם בשושנים כי

but the Thirteen Attributes of Mercy that shine in the month of Elul are the mercy for the life of the soul, to arouse it to teshuvah. And this is [the meaning of] what is written, "who grazes among the roses": the meaning is, the Shepherd who provides for Israel, so that they are able to do teshuvah, pastures and provides for them with the roses. For

הנה בכל השנה אנו אומרים בק"ש [בקריאת שמע] ונתתי עשב בשדך לבהמתך פ"י בהמתך היינו נה"ב [נפש הבהמית] ונפש השכלית שבכדי שיהיו גם הם מסכימים שיהיה ואהבת את ה' כו'

throughout the year we say in the Shema, "And I will give herbage in your field for your cattle." The meaning: "your cattle" is the animal soul and the intellectual soul; in order that they too will agree, so that there will be "You shall love Havayah," etc.,

תקנו לומר תחלה קודם התפלה ברכת יוצר שתים לפני [לפניה] והאופנים וחיות כו' ופסוד"ז [ופסוקי דזמרה] שהוא בחי' האריכות בהתבוננות גדולת ה' ית' עד שגם נה"ב [נפש הבהמית] והשכלית יסכימו שלו יאתה כו'

they instituted saying first, before the prayer, the blessing of Yotzer, the two [blessings] before it, and "And the Ofanim and the Chayos," etc., and Pesukei deZimra (the Verses of Praise), which are the level of lengthy contemplation of the greatness of G-d, may He be blessed, until even the animal soul and the intellectual [soul] agree that "to Him it is fitting," etc.

אבל בשביל התעוררות האהבה בנפש האלקית עצמה א"צ [איך צריך / אינו צריך] להתבוננות כ"כ [כל כך] שהרי נר ה' נשמת אדם שכך מוטבע בכל נפשות ישראל בטבע תולדותם ממקורם להיות חפצים ותשוקתם ליכלל באור ה' ולדבקה בו וז"ש [וזהו שכתוב] ונתתי עשב בשדך לבהמתך.

But for the arousal of love in the G-dly soul itself there is no need for so much contemplation, for "The soul of man is the lamp of Havayah": so is it implanted in all the souls of Israel, in their innate nature, from their source, that their desire and longing is to be included in the light of G-d and to cleave to Him. And this is [the meaning of] what is written, "And I will give herbage in your field for your cattle."

פ"י עשב הם המלאכים שלוחי ההשפעה שבהם וע"י נמשך ההשפעה מלמעלה להיות לו כח ועוז להפך
נה"ב [נפש הבהמית] וכמ"ש בזהר פ' בראשית (די"ח ע"ב)

The meaning: "herbage" is the angels, the emissaries of the flow, in whom and through whom the flow is drawn from above, so that he will have strength and might to transform the animal soul, as is written in the Zohar, Parshas Bereishis (folio 18b),

ע"פ מצמיח חציר לבהמה אלף טורין כו' ועשב לעבודת האדם כו' [ועמ"ש בד"ה כי תצא מענין שתים
לפניה דק"ש [דקריאת שמע]] וכ"ז [וכל זה] הוא בכל השנה דוקא

on the verse "He causes grass to sprout for the cattle": "a thousand mountains," etc., "and herbage for the service of man," etc. [And see what is written in the discourse beginning "When you go out" on the matter of the two [blessings] before the Shema.] And all this is specifically throughout the year;

אבל בחדש אלול כתיב הרועה בשושנים שהן בחי' י"ג מכילין דרחמי המאירים ומתגלים בחדש אלול
להיות עושים תשובה שימולא כל החסרונות.

but in the month of Elul it is written, "who grazes among the roses," which are the level of the Thirteen Attributes of Mercy that shine and are revealed in the month of Elul, so that they do teshuvah, so that all the lacks will be filled.

[והמשכה זו דשושנים היא צריכה גם בשביל הנה"א [הנפש האלקית] עצמה כי הגם שכך מוטבע בכל נפש
כו' כנ"ל, אך הענין כי יש העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] שנמשך מצד עצם הנפש בטבעה ומאליה.

[This drawing down of "roses" is needed also for the G-dly soul itself. For although it is so implanted in every soul, etc., as mentioned above, the matter is that there is an elevation of mayin nukvin (feminine waters) that comes from the very essence of the soul, by its nature and of itself;

אבל כדי לבא לבחי' העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דבחי' תשובה שהוא בחילא יתיר למעלה מכדי שתוכל
הנפש שאת ע"ז צריך להיות המשכה מלמעלה דייקא,

but to come to the level of the elevation of mayin nukvin of the level of teshuvah, which is "with greater strength," beyond what the soul is able to bear, for this there must be a drawing down from above, specifically.

ויוכן זה ממ"ש במ"א ע"פ כריח שדה אשר ברכו ה' והיינו להיות ריח בוגדיו שהוא בחי' תשובה ע"ז צ"ל
אשר ברכו ה'

This will be understood from what is written elsewhere on the verse "Like the fragrance of a field which Havayah has blessed": that is, for there to be "the fragrance of his traitors (bogdav)," which is the level of teshuvah, for this there must be "which Havayah has blessed,"

שהוא סיוע מלמעלה כו' ע"ש וזהו ענין השיבנו אליך כו', ועל המשכה זו שמלמעלה נאמר הרועה
בשושנים].

which is help from above, etc.; see there. And this is the matter of "Bring us back to You," etc.; and of this drawing down from above it is said, "who grazes among the roses."

11 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] א"ת [אל תקרי] שושנים אלא ששונים פי' ששונים הוא בחי' תורה
מענין קורא ושונה כו'

Now, our Sages, of blessed memory, said: "Do not read shoshanim (roses) but sheshonim (who study)." The meaning: sheshonim is the level of Torah, from the expression "reads and studies," etc.

והענין כי התשובה צ"ל למלא כל החסרונות הן החסרון שנעשה בהעדר המצות שמונע ומחסיר גילוי
The matter is that teshuvah (return) must fill all the lacks: both the lack made by the absence of the mitzvos, which withholds and diminishes the revelation

אור דסוכ"ע הנמשך ע"י המצות והן החסרון שנעשה ע"י התורה שהיא מקור בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]
וז"ש [וזהו שכתוב] והחזירנו בתשובה שלימה לפניך שלימה דייקא כו'

of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is drawn through the mitzvos, and the lack made through [neglect of] the Torah, which is the source of the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin). And this is [the meaning of] what is said, "And bring us back in complete teshuvah before You": complete, specifically, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] הרועה בשושנים שבכלל זה יש ב' המדרגות שושנה כפשוטו הוא התעוררות י"ג
מכילין דרחמי שהם מבחי' סוכ"ע וששונים מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'.

And this is [the meaning of] what is written, "who grazes among the roses": included in it are the two levels. "Rose" in its plain sense is the arousal of the Thirteen Attributes of Mercy, which are from the level of the light that encompasses all worlds; and sheshonim is from the level of the light that fills all worlds, etc.

12 וזהו ענין שמח"ת [שמחמה תתאה] שאחר ר"ה [ראש השנה] ויו"כ [יום כפור] שהוא בחי' המשכה שמחה של מצוה על כללות השנה

And this is the matter of Simchas Torah, which comes after Rosh HaShanah and Yom Kippur: it is the level of a drawing down of the joy of a mitzvah upon the year as a whole.

כי מאחר שבכל השנה עושים חסרון ופגם בהארת סוכ"ע ע"י שאין מקיימים המצות כהלכתן וכאשר נמשך בר"ה [בראש השנה] ויו"כ [יום הכפורים] מלוי החסרון אז נעשה בחינת שמחה של מצוה כו'.

For since throughout the year one causes a lack and a blemish in the radiance of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), by not fulfilling the mitzvos as they should be fulfilled, when the filling of the lack is drawn down on Rosh HaShanah and Yom Kippur, then there comes about the level of the joy of a mitzvah, etc.

[ועוד יובן ענין שושנים ששונים ע"ד משנ"ת [מה שנתבאר] בד"ה ואכלת ושבעת וברכת בענין הזכרת ברית ותורה בברכת הארץ]

[The matter of shoshanim (roses) and sheshonim (who study) will be understood further, along the lines of what has been explained in the discourse beginning "And you shall eat and be satisfied, and you shall bless," on the matter of mentioning the covenant and the Torah in the blessing for the land,

וצריך שיקדים ברית לתורה שזו ניתנה בג' בריתות וזו ניתנה ביי"ג בריתות ומבואר שם דענין י"ג בריתות הם י"ג מדה"ר [מדות הרחמים].

and that one must put the covenant before the Torah, for this was given with three covenants and that was given with thirteen covenants; and it is explained there that the thirteen covenants are the Thirteen Attributes of Mercy.

13 והמשכתם הוא ע"י התורה כו' וז"ש [וזהו שכתוב] ג"כ ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך. שיש בזה רי"ת [ראשי תיבות] אלול.

And their drawing down is through the Torah, etc. And this is also [the meaning of] what is written, "And Havayah your G-d will circumcise your heart and the heart of your offspring," in which there are the initials of Elul.

והיינו לבוא לבחי' פנימית הלב וכמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה. והמשכה זו היא מבחי' י"ג בריתות שהן י"ג מדה"ר [מדות הרחמים].

That is, to come to the level of the inner dimension (pnimiyus) of the heart, as is explained in Iggeres HaKodesh, in the discourse beginning "Israel will be redeemed only through charity." And this drawing down is from the level of the thirteen covenants, which are the Thirteen Attributes of Mercy.

אך המשכה זו הוא ע"י התורה וזהו ענין שושנים וששונים בהלכות וגם כי י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן הם מבחינת י"ג מדה"ר [מדות הרחמים]

But this drawing down is through the Torah; and this is the matter of shoshanim (roses) and sheshonim, those who study the laws. And also, the thirteen principles (middos) by which the Torah is expounded are from the level of the Thirteen Attributes (middos) of Mercy;

ולכן נז' [נזכר] בגמרא ורחמנא אמר והיינו שבהם ועל ידם ההמשכה מתשב"כ [מתורה שבכתב] שהיא חכמה עילאה לתשבע"פ [לתורה שבעל פה] שהיא ח"ת [חכמה תתאה] וזהו והדרת פני זקן זה שקנה חכמה כי הן י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא]:

therefore the Gemara mentions, "and the Merciful One said." That is, in them and through them is the drawing down from the Written Torah, which is the supernal Chochmah (wisdom), to the Oral Torah, which is the lower Chochmah (Chochmah Tata'ah). And this is "And you shall honor the face of the elder": "this is one who has acquired wisdom," for they are the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna).

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/reeh/11/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok